

Пример школског есеја¹

Јован Дучић је песник који је живио и стварао у периоду модерне. Ова епоха, која се још назива и „златним добом српске књижевности“, трајала је од краја 19. века до Првог светског рата, а развила се под утицајем француског симболизма и парнаизма. У модерни долази до доминације поезије, неговања култа лепоте и ларпурлартизма у уметности, а дела се одликују усмереношћу на форму и профињеним стилем. Песма „Залазак сунца“ Јована Дучића садржи типичне мотиве ове епохе: природу, жену и пролазност.

„Залазак сунца“ је мисаона песма са обележјима љубавне и дескриптивне поезије, која осликава чежњу за љубављу. Састоји се од четири октаве писане дванаестерцем, повезане укрштеном римом. Мотиви природе и жене испреплетани су тако да у првој и трећој строфи доминирају пејзажни мотиви, док су у другој и четвртој у првом плану мотиви жене и љубави. Пејзаж одражава осећања лирског субјекта: љубав и жудњу симболизују слике сунца, пожара, жара и црвене боје, док се одсуство љубави осликава кроз слике воде, сенке, тишине, таме и хладноће. Богат језички израз огледа се у визуелним и аудитивним сликама, као и у стилским фигурама. Звучне слике остварене су ониматопејама („воденички точак хукти“, „шумори ветар“), а визуелне епитетима („бакрено небо“, „вечерњи жар“), персонификацијама („подмукли пожар“, „уморно сунце“), метафорама и симболима („залазак сунца“, „доцветале руже“). Лирски субјекат чезне за женом која је непозната, „бледа као чежња“, и која је плод његове маште и надања. Она је представљена као етерична и нестварна, што се постиже сликом бледила и хладноће, у контрасту са топлим и страственим мотивима природе из прве строфе. Мотив круне на глави коју носи жена у песми истиче да је она идеализована и узвишена, што још више повећава тугу и чежњу лирског субјекта за том идеалном драгом. Симболи два сфинкса доприносе загонетности живота и слутњи лирског субјекта о томе да ли драга о којој машта заиста постоји и да ли ће је икада срести.

Песма „Залазак сунца“ одликује се профињеним стилем, израженом сликовитошћу, али и наративним елементима који дочаравају визуелне слике заласка сунца, као и чежњу лирског субјекта. Свет маште и снова омогућава му бекство од стварности.

¹ Овај есеј није аутентичан ученички есеј, него пример правописно и граматички тачног интерпретативног есеја с могућим одговорима на задане смернице. Ученике се подстиче да слободно и креативно промишљају одговоре на смернице за писање школског есеја.